

Examen doen bij grootvader

OP DE DAG des Heren beheerst de Ikon de radio met vijf uur 'vertragende journalistiek'. In de avond twee uur met veel godsdienst, waar de kleine zendgemachtigde ooit voor is opgericht, op Radio 5. 's Middags op dezelfde zender komt *De andere wereld van zondagmiddag* live vanuit de salon van De Balie. Een prachtige locatie, op een tijdstip waarop journalistiek Nederland alles doet behalve het beroep uitoefenen. Het zou er moeten zinderen en knetteren. Maar helaas sprankelt het zelden of nooit. Doorgaans is het twee uur corvee. Muziek wordt altijd gemaakt door een Venezuelaanse panfluitist, columns zijn maatschappijkritisch en ademen de sfeer van de jaren zeventig. En het gaat altijd over ellende. Liefst ver weg. Veel Eritrea en Indonesië. Soms klappen er een paar handen op elkaar, om het live karakter te onderstrepen. Maar niets klinkt treuriger dan dat. Het zijn vast familieleden van de gasten. Ga dan in de studio zitten somberen. Is ook veel goedkoper.

De ochtend, een vroeg uurtje tussen zeven en acht op Radio 1, is veruit het beste onderdeel van de vertragende Ikon-dag. Programmamaker David de Jongh (33), met een voorliefde voor het maken van tragi-komische portretten, lijkt beter te begrijpen hoe je aantrekkelijke radio maakt. De Jongh: "Ik word hier ingezet op alle onderwerpen die met seks en liefde te maken hebben. Daar ben ik nu eenmaal door gefascineerd. Ik doe het liever dan een vorkje maken met Guatemala. Ik kick bijvoorbeeld op zoiets als hijgers. Ik liet drie vrienden van me verschillende types hijgers spelen, die met de NVSH belden. De een vroeg zogenaamd om informatie, de ander speelde een vrouw en de derde deed een kind. (Met hoog stemmetje): 'Hallo, met Pim. Ik heb voor het eerst een natte droom gehad. Wat is dat?' Een seksuoloog gaf in de studio serieus commentaar. Presentator Wim Neyman kondigde het prachtig, gortdroog aan: 'Type één. De verhullende hijger'. Ja, dat kan hij wel."

Maar De Jongh maakt ook mooie portretterende interviews. Het interview dat hem de meeste moeite kostte wordt zondagmorgen uitgezonden. Het is de neerslag van gesprekken met Piet Heuwe-

Het Concertgebouworkest, rechts Piet Heuwekemeijer in de jaren zestig

kemeijer (85), de grootvader van De Jongh. Tussen 1959 en 1967 was Heuwekemeijer directeur van het Concertgebouworkest. Een man die met harde hand regeerde. Die vond dat je werknemers nooit te veel zekerheid moest geven. Die de strenge Mengelberg oneindig liever voor het orkest zag staan dan de zachtaardige Van Beinum. Die laatste legde wel eens medelijden aan de dag met een orkestlid dat zijn dag niet had. Zo'n instelling leidde niet tot steeds betere prestaties, meende Heuwekemeijer. Vrienden had hij niet. Hij stelde zulke hoge eisen aan de vriendschap, dat het voor hem een fenomeen uit verhalen van anderen zou blijven.

In een kamer tegenover de redactie van *De andere wereld* in het Ikongebouw in Hilversum, vertelt De Jongh dat hij met angst en be-

ven naar Heuwekemeijer in het Rosa Spierhuis in Laren afreisde. Zijn grootvader is niet een warme persoonlijkheid waar je gezellig thee mee gaat drinken. "Ik heb aan hem als grootvader weinig gehad. Gelukkig werd dat gecompenseerd door mijn grootmoeder, zijn ex-vrouw, die wel aandacht aan me gaf. Een visite aan mijn opa is een soort examen. Hij spelt zes kranten per dag en verwacht dat zijn bezoek net zo goed op de hoogte is als hij. Een man die een soort angst inboezemt omdat hij ontzettend kritisch is. Een perfectionist voor wie je het eigenlijk nooit goed doet."

Gisteren werd in Laren de autobiografie van Heuwekemeijer gepresenteerd. Liefst wilde Heuwekemeijer dat de bijgevoegde cd met het interview een soort audioversie was geworden van het

boek. Maar De Jongh zette door en legde de nadruk op het weerbarstige karakter van zijn opa, als aanvulling op het boek. De Jongh: "Zijn perfectionisme werkte drukkend. Hij wilde voortdurend overal controle over hebben. Onzekerheden voorkomen. Maar als je elke ramp wil voorkomen, veroorzaak je zelf ongelukken. Je vergeet dat mensen niet beheersbaar zijn. Ik had het zacht gezegd prettig gevonden als hij iets aardiger was geweest. Meer op mensen gericht dan op zaken."

Opvallend in het portret is de zelfkennis die Heuwekemeijer tentoonspreidt. Op een archiefopname van een afscheid zegt hij dat het hem spijt dat hij zoveel mensen op hun ziel heeft getrapt. Hij geeft in het interview toe dat hij te lang heeft gewacht met het tonen van respect voor zijn medemens. Beseft dat hij mensen uitsluitend afmat aan prestaties in het werk. En begrijpt dat velen onder zijn karakter geleden hebben. "Wat kan ik meer doen dat het toegeven?" vraagt hij haast dramatisch.

De Jongh: "Ik neem hem ook niets kwalijk. Hij heeft nu eenmaal dat karakter. Maar door toe te geven dat zijn presentatie verkeerd is geweest, is hij iedereen weer een stap voor. Zelfs op dit terrein probeert hij weer onzekerheden te voorkomen."

PAUL VAN LIEMPT